

İbrahim Müteferrika ya da İlk Osmanlı Matbaa Serüveni (1726–1746) Yeniden Değerlendirme

Orlin SABEV (Orhan Salih)

İstanbul: Yeditepe Yayınevi, 2006. 470 s.

ISBN 975-6480-42-4

Book Review: *Ibrahim Muteferrika or First Ottoman Printing Adventure
(1726–1746): The New Re-evaluation.*

Teknoloji merkezli bakış açılarının hemen her alanda olduğu gibi alanımızda da böylesine egemen olduğu bir dönemde Osmanlı'nın ilk matbaa serüvenini anlatan bir eserin yazılması, yayımlanması ve tanıtılması akıntıya karşı kürek çekmek midir, bilinmez ama bu kitap, konu olarak İbrahim Müteferrika'yı ve ilk Osmanlı matbaa serüvenini incelemektedir. Başlığı oluşturan mecazi ifade, gerçekte araştırmanın amacını daha iyi biçimde gösterir ki, bu amaç 18. yüzyılın ilk yarısında gerek Osmanlı Devleti'nin durumu, gerekse Avrupa'daki matbaa gelişmeleri bağlamında Osmanlı toplumunun henüz tanımadığı yeni bir iletişim aracının kullanılmasına attığı ilk ürkek adımları anlatmak, incelemek ve değerlendirmektir. Kitabın bir diğer amacı elde bulunan belgelere dayanarak olanaklı olduğu ölçüde Müteferrika matbaasının okurlar arasındaki gerçek başarısı ve Osmanlı toplumunun değişik kesimleri tarafından nasıl ve hangi ölçüde kabul edildiğinin belirlenmesidir. Çünkü ilk Osmanlı matbaasının toplumsal tarihine açıklık getirmek, onun el yazması kültürden basma kitap kültürüne geçiş sürecindeki önemi ve katkısını daha nesnel bir biçimde değerlendirilmesine yeni olanaklar sağlamak anlamına gelecektir.

Eserin ilk bölümünde araştırmanın, üzerine oturtulduğu tarih anlayışı ile araştırmanın yöntemi ve kaynakları gibi bilgiler yer almaktadır. Daha sonraki bölümler; "İlk Osmanlı matbaacısının yaşam öyküsü", "İlk Osmanlı matbaası: Başlangıcın vodvili", "Müteferrika baskıları", "İbrahim Müteferrika'nın neşriyat politikası", "Okurlar ve matbaanın ticari başarısı", "Osmanlı baskı kültürü" ve

“sonuç”tan oluşmaktadır.

Eser, alanımıza ilişkin kuramsal bilgiyi artırır nitelikte olup, okunması şiddetle önerilir!

Bülent Yılmaz

Hacettepe Üniversitesi
Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü